

PRVA SVETOVNA VOJNA

1. VZROK (KOLONIALIZEM)

- ✓ Italija in Nemčija sta zaostajali pri delitvi kolonij → neravnovesje je postalo glavni vzrok za 1. Svetovno vojno.
- ✓ 1882 so Nemčija, Avstroogerska in Italija sklenile trozvezo → **centralne sile**
- ✓ Nasprotovanje tej trozvezi je povežalo Francijo in Rusijo, ki sta se povezali še z Veliko Britanijo → **antantne sile**
- ✓ Glavni vzrok za 1. Svetovno vojno so bila velika nasprotovanja med razvitimi Evropskimi državami, predvsem Nemčija je zahtevala novo razdelitev kolonij, da bi prišla do industrijskih surovin.

2. POVOD

- ✓ 1908 si je Avstroogerska priključila Bosno in Hercegovino, vendar je leta 1814 Srbija zahtevala priključitev BIH.
- ✓ Avstroogerska je hotela zadušiti težnje Slovanov v BIH po povezovanju s Srbijo.
- ✓ 28. junij (Vidov dan) je avstrijski prestolonaslednjik **Franc Ferdinand** obiskal Sarajevo, kjer ga je član ilegalne organizacije Mlada Bosna **Gavrilo Princip** ubil (atentat)
- ✓ Avstroogerska je za atentat obdovžila Srbijo in in zahtevala posredovanje svoje policije na srbskem ozemlju, pri izkranju krivcev za atentat.
- ✓ Nemški cesar **Vilijem** je avstroogerski ponudil pomoč in 23. **Julija** je Avstroogerska izročila Srbiji ultimat → ustavitev vseh protiaavstrijskih dejavnosti.

- ✓ 28. Julija 1914 je Avstroogerska Srbiji napovedala vojno in istega dne Rusija (srbska zaveznica) naročila razporeditev svoje vojske ob Avstroogerski meji.

3. ZAČETEK DOLGOTRAJNEGA VOJSKOVANJA

- ✓ Nemčija je napovedala vojno Franciji in Rusiji. Centralnim silam sta se priključili Turčija in Bolgarija.
- ✓ Italija je razglasila neodvisnost, leta 1915 pa se je pridružila antantnim silam
- ✓ Centralne sile: Nemčija, Avstroogerska, pozneje še Bolgarija in Turčija
- ✓ Antantne sile: Velika Britanija, Francija, Rusija, nato še Srbija, Belgija, Japonska, Italija, Romunija, ZDA in Kanada

4. ZAHODNA FRONTA

- ✓ 1914-1917 med Nemčijo in Francijo
- ✓ Nemci so prodrli čez Belgijo v Francijo in skupaj skoraj dosegli Paris, vendar so jih Francozi ustavili na reki Marni pred Parisom. Na S so jim priskočili na pomoč Britanci.

5. VZHODNA FRONTA

- ✓ 1914-1917 → med Nemčijo in Avstroogersko IN Rusijo
- ✓ Nemčija in Avstroogerska sta skupaj napadli Rusijo → od Baltika do Romunske meje. Po februarski revoluciji je v Rusiji 1917 Ruska carska vojska začela počasi razpadati → oktobra 1917 popoln razsul, zato sklenijo 1918 premirje → Rusija izgubi veliko ozemlja

6. BALKANSKA FRONTA

- ✓ 1914-1918 med Srbijo in AO
- ✓ 1915 AO premaga Srbijo, vendar se fronta ponovno odpre 1916 → solunska fronta

7. SOŠKA FRONTA

- ✓ 1915- 1918

- ✓ **1915** Londonski sporazum → antantne sile obljubijo Italiji ozemlje na Avstro Ogerski v primeru zmage. **23. maja 1915** Italija napove vojno Avstro Ogerski (600 km dolga fronta) od Švice do Tržaškega zaliva
- ✓ Najbolj znana je **12. Bitka** (čudeš pri Kobaridu)- **1917** Italijanska vojska doživi popoln poraz, avstrijske in nemške čete pridejo do reke Pijave.

8. VSTOP ZDA V VOJNO

- ✓ Nemci so uporabljale tudi podmornice in antantnim silam zadali velike izgube. Angleži vpostavijo **pomorsko blokado** nempkih pristanišč. Nemci razglasijo **neomejeno podmorniško vojno**.
 - **1915** je Nemška podmornica potopila Angleško potniško **ladijo**.
 - Ameriško gospodarstvo je bilo tesno povezano z gospodarstvom antantnih sil.
 - **februarja 1917** so Angleški vohuni prestregli nemško ponudbo Mehiki za zavezništvo.
- ✓ **Ameriški predsednik Wilson- aprila 1917** razglasil vojno proti Nemčiji. Ameriške enote so okrepile antantne sile in prispevale k njihovi zmagi.